

Rechtmatigheidsverantwoording waterschappen en de accountantscontrole

Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het Wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers. Dit wetsvoorstel bevat twee wijzigingen voor de waterschappen, namelijk de wettelijke verplichting tot het instellen van een volledig onafhankelijke, extern samengestelde rekenkamer en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur. In deze mededeling wordt ingegaan op de voortgang van de voorbereidingen van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur. Samengevat is deze voortgang als volgt:

- Op 5 december jl. is de wijziging van Hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit (De beleidsvoorbereiding en de verantwoording) in het Staatsblad gepubliceerd. Aan dit hoofdstuk zijn bepalingen toegevoegd en aangepast waarmee de Wet versterking decentrale rekenkamers voor wat betreft de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur is verwerkt in het Waterschapsbesluit.
- Het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur is voor het eerst van toepassing op het verslaggevingsjaar 2025 en krijgt dus zijn beslag aan het begin van 2026;
- Vanaf 2021 ondersteunt de Unie de waterschappen bij de implementatie. Voor 2024 zijn drie bijeenkomsten voorzien. Afhankelijk van de behoefte, nu het moment van inwerkingtreding nadert, kan het aantal bijeenkomsten geïntensiveerd worden;
- Op 3 april jl. is het onderwerp 'rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur' informeel besproken in het overleg van de portefeuillehouders financiën van de waterschappen;
- In aansluiting op het nu aangepaste Hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit wordt ook een aanpassing van Hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit (De accountantscontrole) voorbereid. Naast aanpassing op grond van de Wet versterking decentrale rekenkamers voor wat betreft de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur, wordt Hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit ook volledig in overeenstemming gebracht met het zogenaamde Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO). In het BADO zijn de bepalingen voor de accountantscontrole voor gemeenten en provincies opgenomen.

Omdat het BADO na wijziging én Hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit na wijziging volledig gelijklopend zijn, zijn de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) overeengekomen dat in het BADO wordt opgenomen dat het BADO ook van toepassing is voor waterschappen. Dat betekent dat hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit komt te vervallen en volstaan kan worden met een verwijzing in het Waterschapsbesluit naar dit BADO. De wijziging van Hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit zoals hiervoor aangegeven vindt plaats tezamen de aanpassing van dezelfde regelgeving voor gemeenten en provincies. Deze aanpassing loopt vertraging op omdat de Algemene Rekenkamer fundamentele bezwaren heeft tegen de wijzigingen van het BADO en de verslaggevingsregels voor gemeenten en provincies. Deze bezwaren richten zich onder andere op de omschrijving of het ontbreken daarvan van een aantal begrippen, de maximale hoogte van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording (2% in plaats van 3%) en de goedkeuringstolerantie die de accountant hanteert bij het afgeven van een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheid. De verwachting is dat deze bezwaren aanleiding zullen geven tot het aanpassen van de voorschriften voor gemeenten en provincies en daarmee ook voor de voorschriften voor de waterschappen. Aangezien het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur voor het eerst van toepassing is op het verslaggevingsjaar 2025 hebben de waterschappen naar verwachting nog voldoende tijd om eventueel gewijzigde voorschriften te implementeren.

Achtergrondinformatie

Aanleiding

Met de invoering van de Wet versterking decentrale rekenkamers moeten de dagelijkse besturen van de waterschappen met een rechtmatigheidsverantwoording voortaan zelf een verklaring afleggen over de vraag of de in de jaarrekening opgenomen financiële feiten in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving tot stand zijn gekomen. Tot het invoeringsmoment van de wet is het de verantwoordelijkheid van de accountant om deze verklaring bij de jaarrekening te geven. De wet treedt voor de waterschappen in werking op 1 januari 2025.

Vorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

De Unie organiseert een aantal activiteiten om de waterschappen te ondersteunen in hun voorbereidingen op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur. Om te zorgen dat de ondersteuning van de Unie aansluit op de behoefte van de waterschappen, is een werkgroep gevormd van met name een aantal concerncontrollers van de waterschappen. Vooral deze functie staat intern bij de waterschappen aan de lat om het voorbereidingstraject te organiseren. De Unie organiseert de volgende activiteiten:

- De werkgroep heeft een *spoorboekje* ontwikkeld dat de onderwerpen bevat die een waterschap tijdens de voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording 'beet moet pakken'. Naast een beschrijving van deze onderwerpen zijn ook tips vanuit de praktijk van gemeenten, provincies en accountants opgenomen, die zijn opgetekend in interviews die door het Uniebureau zijn gehouden. Omdat de onderwerpen in het spoorboekje in de voorbereidingstijd tot 1 januari 2025 zijn geplaatst, bevat het spoorboekje eveneens een planning voor de implementatie.
- Er is een *online platform Rechtmatigheidsverantwoording* ingericht waar medewerkers van waterschappen en belastingsamenwerkingen lid van kunnen worden. Dit platform kunnen waterschappen vullen met kennis, ervaringen en documenten en er kunnen vragen, oproepen enz. op worden geplaatst. Ook het Uniebureau voorziet dit platform van relevante, nieuwe informatie.
- De Unie organiseert richting de implementatie in 2025 drie keer per jaar een *ambtelijke bijeenkomst* over het onderwerp rechtmatigheidsverantwoording. Er worden gastsprekers uitgenodigd en waterschappen kunnen onderling kennis en ervaringen delen.